Čtvrtek 20. května 2021

P9_TA(2021)0248

Zvrácení demografických trendů v regionech EU využitím nástrojů politiky soudržnosti

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 20. května 2021 o zvrácení demografických trendů v regionech EU využitím nástrojů politiky soudržnosti (2020/2039(INI))

(2022/C 15/11)

Evropský parlament,

— s ohledem na svobodu pohybu pracovníků, která je zaručena článkem 45 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),

— s ohledem na článek 174 SFEU o posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti Unie,

— s ohledem na čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU, který povoluje poskytovat státní podpory v zájmu rozvoje některých hospodářských oblastí, pokud tyto podpory výrazně neovlivňují hospodářskou soutěž (tzv. regiony „kategorie c“),

— s ohledem na článek 349 SFEU o nejvzdálenějších regionech,

— s ohledem na články 9, 46, 47, 48 a 147 SFEU týkající se různých aspektů práce a zaměstnanosti v EU,

— s ohledem na evropský pilíř sociálních práv, a zejména na jeho zásady 2, 3 a 20,

— s ohledem na návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu plus, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový a migrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro správu hranic a víza (COM(2018)0375), zejména na jeho kapitolu II, která se týká územního rozvoje,

— s ohledem na návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje facilita na podporu oživení a odolnosti (COM(2020)0408),

— s ohledem na své usnesení ze dne 17. dubna 2018 o posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti v Evropské unii: sedmá zpráva Evropské komise ([1]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 14. listopadu 2017 o využívání nástrojů politiky soudržnosti v regionech k řešení demografické změny ([2]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 15. listopadu 2011 o demografických změnách a jejich důsledcích pro budoucí politiku soudržnosti EU ([3]),

— s ohledem na svou zprávu ze dne 27. března 2019 o návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropském fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti ([4]),

— s ohledem na článek 20 SFEU, nařízení (EU) č. 492/2011 ([5]) a směrnici 2004/38/ES ([6]) o volném pohybu pracovníků a jejich rodinných příslušníků v Unii,

— s ohledem na zprávu Komise ze 17. června 2020 o dopadu demografických změn,

---

([1]) Úř. věst. C 390, 18.11.2019, s. 53.
([2]) Úř. věst. C 356, 4.10.2018, s. 10.
([3]) Úř. věst. C 153 E, 31.5.2013, s. 9.
([4]) Úř. věst. C 108, 26.3.2021, s. 566.
([5]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 492/2011 ze dne 5. dubna 2011 o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie (Úř. věst. L 141, 27.5.2011, s. 1).
([6]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. L 158, 30.4.2004, s. 77).

Čtvrtek 20. května 2021

— s ohledem na plán Komise ze dne 27. července 2020 nazvaný „Rozvoj venkova: dlouhodobá vize pro venkovské oblasti“ ([7]),

— s ohledem na závěry Rady nazvané „Demografické výzvy – další postup“, přijaté dne 8. června 2020,

— s ohledem na zelenou knihu o stárnutí – Podpora mezigenerační solidarity a odpovědnosti, kterou Komise předložila dne 27. ledna 2021,

— s ohledem na plán Komise ze dne 16. listopadu 2020 s názvem „Demografické změny v Evropě: zelená kniha o stárnutí“ ([8]),

— s ohledem na zprávu Evropské monitorovací sítě pro územní rozvoj a soudržnost (ESPON) z prosince 2017 o geografii dynamiky nových pracovních míst v Evropě,

— s ohledem na dokument ESPON z června 2019 s názvem „Řešení problematiky migrace pracovních sil v Evropě: rozšířený funkční přístup“,

— s ohledem na zprávu o perspektivách světové populace za rok 2019, kterou vypracoval odbor OSN pro hospodářské a sociální záležitosti, oddělení pro populaci,

— s ohledem na zprávu Evropské komise o dopadu demografických změn ze dne 17. června 2020 ([9]),

— s ohledem na evropský index regionální konkurenceschopnosti za rok 2019,

— s ohledem na studii OECD o adaptaci na demografickou změnu, která byla vypracována pro první zasedání pracovní skupiny G20 pro zaměstnanost, které se konalo v rámci japonského předsednictví G20 ve dnech 25.–27. února 2019 v Tokiu,

— s ohledem na „barcelonské cíle“ z roku 2002,

— s ohledem na zprávu Výboru regionů o dopadu demografické změny na evropské regiony z roku 2016;

— s ohledem na zprávu Výboru regionů z roku 2018 nazvanou „Řešení odlivu mozků: místní a regionální rozměr“,

— s ohledem na stanovisko Výboru regionů s názvem „Demografická změna – návrhy na měření a řešení jejích negativních dopadů v regionech EU“ ze dnů 12.–14. října 2020,

— s ohledem na dlouhodobou vizi pro venkovské oblasti, kterou v současné době připravuje Komise,

— s ohledem na stanovisko Výboru regionů s názvem „Strategie EU pro oživení venkova“ ze dnů 8.–10. prosince 2020;

— s ohledem na zprávu Výboru regionů o posuzování územního dopadu zaměřeného na demografické změny ze dne 30. ledna 2020,

— s ohledem na článek 54 jednacího řádu,

— s ohledem na stanoviska Výboru pro zaměstnanost a sociální věci a Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova,

([7]) Ares(2020)3866098.
([8]) Ares(2020)6799640.
([9]) https://ec.europa.eu/info/files/report-impact-demographic-change-reader-friendly-version-0_cs

— s ohledem na zprávu Výboru pro regionální rozvoj (A9-0061/2021),

A. vzhledem k tomu, že rozložení obyvatelstva na místní, regionální, vnitrostátní a unijní úrovni, ale i jeho stabilita nebo naopak proměnlivost, má napříč členskými státy a jejich regiony velmi odlišnou dynamiku, což má nerovnoměrný dopad na fenomén vylidňování a v důsledku i na sociální, hospodářskou a územní soudržnost Unie; vzhledem k tomu, že podle evropského indexu regionální konkurenceschopnosti za rok 2019 existuje rozdíl mezi hlavními/metropolitními regiony a okrajovějšími oblastmi, přičemž 78 % evropského obyvatelstva žije v městských oblastech nebo funkčních městských oblastech, kde využívá kvalitní služby v oblasti energetiky, dopravy a digitálního propojení, zatímco mnoho okrajových regionů se v tomto ohledu stále potýká s obtížemi; vzhledem k tomu, že politika soudržnosti, která je hlavním zdrojem veřejných investic v EU a představuje 8,5 % vládních kapitálových investic, může hrát důležitou úlohu při řešení těchto demografických výzev, a to i s cílem zachovat přirozenou demografickou rovnováhu EU v dlouhodobém horizontu;

B. vzhledem k tomu, že pro účely této zprávy se „vysílajícími regiony“ rozumí regiony, které ztrácejí vysoké kvalifikace nebo kompetence (v jednom nebo více odvětvích/oblastech) ve prospěch jiných regionů v důsledku stálé, po určitou dobu trvající emigrace, a „přijímajícími regiony“ se rozumí regiony, které získávají vysoké kvalifikace nebo kompetence (v jednom nebo více odvětvích/oblastech) v důsledku stálého, po určitou dobu trvajícího přistěhovalectví;

C. vzhledem k tomu, že demografické trendy ovlivňuje rovněž změna klimatu a zejména povodně a vlny veder, které souvisejí s tímto procesem; vzhledem k tomu, že koordinovaný přístup, který začlení zásady udržitelnosti, ekologizace a digitalizace do různých politik EU, by mohl rovněž přispět ke zvrácení negativních demografických trendů;

D. vzhledem k tomu, že existuje vysoká korelace mezi poskytováním sociálních služeb, fyzickou konektivitou a IKT konektivitou na jedné straně, vzděláváním a pracovními příležitostmi na jedné straně a schopností udržet si obyvatelstvo a přilákat jej do určitých oblastí na straně druhé; vzhledem k tomu, že mnoho regionů EU, včetně venkovských oblastí, které tvoří 44 % rozlohy Unie, vzdálených, okrajových, ostrovních a horských regionů, které trpí problémy z hlediska zeměpisného, sociálního a hospodářského, se stále potýká s vážnými nedostatky, pokud jde o poskytování těchto služeb; vzhledem k tomu, že tyto regiony jsou obzvláště zasaženy nízkou hustotou obyvatelstva, odchodem obyvatel z venkova a tendencí k vylidňování, což má negativní dopady na stárnutí obyvatelstva, generační obměnu a rozvoj zemědělství; vzhledem k tomu, že by měla být rozvíjena větší součinnost s dopravní politikou EU s cílem řešit specifické potřeby regionů s nízkou hustotou obyvatelstva a vylidňujících se oblastí; vzhledem k tomu, že současný trend stárnutí populace EU má významné hospodářské a sociální důsledky, jako je vyšší index závislosti, tlak na udržitelnost veřejných financí a sociálního zabezpečení a zvýšený tlak na zdravotní péči a sociální služby;

E. vzhledem k tomu, že volný pohyb pracovních sil je jednou ze čtyř svobod Evropské unie a jejího jednotného trhu;

F. vzhledem k tomu, že ačkoli se v EU v uplynulých desetiletích výrazně zvyšoval počet obyvatel, nyní se růst zpomaluje a očekává se, že v dlouhodobém výhledu dojde k jeho značnému poklesu; vzhledem k tomu, že v roce 2015 došlo v EU k prvnímu přirozenému úbytku populace, když bylo zaznamenáno více úmrtí než narození; vzhledem k tomu, že v roce 2019 představovala Evropa pouhých 6,9 % světové populace a v roce 2070 bude tvořit méně než 4 % světové populace, přičemž zejména ve východní a jižní Evropě dojde k prudkému poklesu v důsledku kombinovaných faktorů nízké porodnosti a čisté migrace z těchto oblastí uvnitř EU; vzhledem k tomu, že dlouhodobé demografické trendy v evropských regionech nadále ukazují nižší porodnost a stárnoucí společnosti, s výjimkou některých nejvzdálenějších regionů, a zejména Mayotte, kde se do roku 2050 očekává nárůst počtu obyvatel o 38 % ve srovnání s rokem 2010, jakož i odpovídající nárůst o 26 % v případě Francouzské Guyany ([10]);

G. vzhledem k tomu, že demografické aspekty by měly být začleněny do různých politik, a to včetně jejich začlenění do dlouhodobých priorit; vzhledem k tomu, že je důležité shromažďovat a monitorovat spolehlivé statistické údaje a podporovat výzkum a výměnu osvědčených postupů na všech úrovních s cílem podpořit lepší porozumění demografickým výzvám, předjímat jejich dopad na trhy práce a vyvinout inovativní a účinná řešení pro zajištění prostředí vstřícného vůči starším lidem;

([10]) Zdroj: INSEE (francouzský národní ústav statistických a ekonomických studií), Organizace spojených národů

Čtvrtek 20. května 2021

H. vzhledem k tomu, že zdravotní a hospodářská krize způsobená pandemií COVID-19 ukázala, že hnací silou procesu oživení a vytvoření inkluzivnějších a odolnějších společenství je solidarita mezi generacemi spolu s odpovídajícím financováním zdravotní a sociální péče a udržitelnou ekonomikou; vzhledem k tomu, že pandemie COVID-19 odhalila nestabilitu našich systémů zdravotní péče, zejména v souvislosti se stárnutím obyvatelstva; vzhledem k tomu, že pandemie COVID-19 opět zdůraznila, že je důležité zajišťovat a prosazovat důstojnost starších osob a jejich základní práva v EU;

I. vzhledem k tomu, že krize způsobená onemocněním COVID-19 bude mít pravděpodobně významný dopad na porodnost, úmrtnost a migrační toky v Evropě, avšak úplný dopad pandemie onemocnění COVID-19 z hospodářského a sociálního hlediska a z hlediska zaměstnanosti zatím není znám; vzhledem k tomu, že je třeba důkladně analyzovat krátkodobé a dlouhodobé dopady mimořádných opatření přijatých v reakci na krizi na demografické trendy, a to i z hlediska rovnosti žen a mužů; vzhledem k tomu, že předběžné studie naznačují, že pandemie prohloubila stávající nerovnosti mezi muži a ženami, včetně nárůstu neplacené pečovatelské práce a ztráty pracovních míst; vzhledem k tomu, že krize v oblasti veřejného zdraví má nepřiměřený dopad na ženy a dívky, a zejména na nejzranitelnější skupiny, což by měla politika soudržnosti zohlednit, mimo jiné tím, že nasměruje investice do pečovatelských služeb a zlepší pracovní podmínky v tomto odvětví, ale i tím, že podpoří přechod k ekonomice péče;

J. vzhledem k tomu, že v Evropě byly od začátku hospodářské krize v roce 2008 zaznamenány přesuny mladých vzdělaných odborníků z jižní a východní Evropy do severozápadní Evropy; vzhledem k tomu, že mezi socioekonomickými podmínkami určitého regionu a dynamikou „odlivu“ či „přílivu“ mozků existuje velmi těsný vztah; vzhledem k tomu, že vysílající a přijímající regiony budou muset spolupracovat na řešení problémů, jimž čelí, a využívat integrované přístupy, aby vypracovaly dlouhodobé politiky zaměřené na maximalizaci kvality života obyvatelstva;

K. vzhledem k tomu, že silami, které budou ve střednědobém a dlouhodobém horizontu pohánět socioekonomický růst a zvyšování zaměstnanosti v členských státech a jejich regionech, jsou inovace a investice do lidského kapitálu;

Současné charakteristiky a výzvy související s demografickými změnami v EU

Obecné připomínky

1. zdůrazňuje, že uvedené čtyři svobody jsou základem konkurenceschopnosti a hodnot EU; poukazuje však na to, že je třeba věnovat větší pozornost jejich dopadu na demografické trendy a souvisejícím důsledkům pro rovnováhu mezi členskými státy EU a uvnitř těchto států a pro jejich hospodářskou, sociální a územní soudržnost; zdůrazňuje, že EU stojí před velkou demografickou výzvou, kterou je třeba navzdory odlišným dopadům napříč regiony vzít na vědomí a řešit ji uceleným způsobem, aby se vyrovnala negativní přirozená demografická bilance posledních let; vzhledem k tomu, že by pro Evropskou unii mělo být prioritou zvrácení současných demografických trendů na evropských územích prostřednictvím opatření řešících jejich příčiny, a nejenom jejich následky, spolu s dvojím zacílením na urychlení klimatické i digitální transformace;

2. v této souvislosti sleduje významné demografické rozdíly mezi hlavními, metropolitními regiony a okrajovými oblastmi, které souvisejí s různými ekonomickými příležitostmi, poskytováním služeb, dostupností, dopravou a digitální konektivitou, a to jak na úrovni Unie, tak na úrovni členských států, v této souvislosti opakuje, že transevropská dopravní síť (TEN-T) může být účinná pouze tehdy, bude-li místní dopravní infrastruktura účinně fungovat; zdůrazňuje, že tyto rozdíly jsou patrné zejména ve venkovských oblastech nebo v oblastech s přírodními či zvláštními omezeními, jako jsou řídce osídlené a horské regiony, a také mezi pevninou a ostrovy a nejvzdálenějšími regiony; opakuje, že dostupnost většiny ostrovů a nejvzdálenějších regionů se vyznačuje nepříliš častou a obvykle nákladnou dopravou;

3. konstatuje, že k nejvýznamnějším faktorům, které mají přímý vliv na demografické charakteristiky, patří HDP na hlavu, výše příjmů, míra zaměstnanosti, míra plodnosti, socioekonomické faktory, rozdíly mezi venkovem a městy a stárnutí obyvatelstva; poukazuje na to, že příčinou demografických změn v regionech EU je zejména současná dynamika zaměstnanosti, která vytváří sociálně-prostorové nerovnosti a výzvy, jež budou muset být řešeny v rámci politiky

soudržnosti po roce 2020; zdůrazňuje, že vzorce interní migrace z regionů východní, jižní a střední Evropy do severních a severozápadních regionů se převážně týkají mladých, vzdělaných a kvalifikovaných pracovníků; konstatuje, že migrace z nečlenských zemí umožnila EU vyhnout se v posledních letech snížení populace;

4. poukazuje na to, že v Evropě zjevně dochází ke stárnutí populace a klesá porodnost, což ovlivňuje míru závislosti a má negativní dopad na růst ekonomicky aktivního obyvatelstva, který je mnohem nižší než v minulém desetiletí; upozorňuje na patrný pokles ekonomicky aktivního obyvatelstva v regionech východní, jižní a střední Evropy; zdůrazňuje, že stárnutí obyvatelstva má rovněž dopad na plánování bydlení a dopravy, infrastrukturu a potřebu služeb, jakož i na fiskální udržitelnost a udržitelnost sociálního zabezpečení; konstatuje, že jsou zapotřebí politiky aktivního stárnutí, aby se omezil negativní rozměr demografických změn, zejména ve venkovských a odlehlých oblastech, a zajistila se odpovídající úroveň kvality života pro všechny obyvatele;

5. poukazuje na probíhající zdravotní krizi způsobenou onemocněním COVID-19 a na její možné střednědobé a dlouhodobé socioekonomické dopady na dynamiku pracovního trhu; dále vyjadřuje politování nad tím, že pandemie COVID-19 má negativní dopad na průměrnou délku života v Evropě; zdůrazňuje, že domácí izolace a omezení sociálních kontaktů měly přes svůj pozitivní vliv na snížení počtu nakažených viditelné dopady na produkci, poptávku a obchod, způsobily pokles ekonomické aktivity a vedly ke zvýšení míry nezaměstnanosti, prudkému poklesu podnikových příjmů a zvýšení schodků veřejných rozpočtů; konstatuje, že v důsledku toho lze předjímat novou vlnu migrace mladých lidí jak v rámci členských států, tak mezi nimi;

6. zdůrazňuje, že probíhající krize COVID-19 odhalila značné rozdíly v kvalitě zdravotnických služeb a v přístupu k nim; v této souvislosti připomíná, že je třeba posílit veřejné služby ve venkovských oblastech, jako jsou zdravotnická zařízení, s cílem řešit velmi výrazné nerovnosti a rozdíly ve střední délce života vyplývající z místa bydliště, sociálního postavení a dosaženého vzdělání; připomíná, že pandemie odhalila také digitální propast, která se týká zejména starších osob a osob žijících v méně rozvinutých regionech, venkovských nebo horských odlehlých oblastech a nejvzdálenějších regionech;

7. zdůrazňuje další výzvu, kterou pandemie zviditelnila, konkrétně potřebu zajistit důstojné pracovní a životní podmínky sezónním pracovníkům, kteří jsou důležití z hlediska zaplnění nedostatku pracovních sil v některých hospodářských odvětvích, zejména v zemědělství;

8. zdůrazňuje, že určit rozměr procesu vylidňování je samo o sobě náročné, neboť statistické záznamy neposkytují přesné údaje, protože údaje o osobách opouštějících určité oblasti jsou k dispozici až po mnohaletých prodlevách; kromě toho bere na vědomí, že podle populačních prognóz Eurostatu pro příští desetiletí mohou úbytku obyvatelstva čelit venkovské i městské regiony; v této souvislosti poukazuje na to, že je důležité správně vyhodnotit rozměr demografických výzev a odpovídajícím způsobem je řešit, a to i s cílem bojovat proti radikalizaci a hnutím, jež se staví proti procesu evropské integrace, a posílit hospodářskou, sociální a územní soudržnost; doporučuje prozkoumat možnost použít pro klasifikaci území se závažnými a trvalými znevýhodněními i další ukazatele vedle HDP a hustoty obyvatelstva; dále zdůrazňuje význam aktualizovaných statistických demografických údajů, rozčleněných alespoň na úrovni NUTS 3, což by umožnilo lepší sledování dopadu demografických trendů na území a také účinnější a cílenější opatření k jejich řešení; žádá členské státy, aby investovaly do modernizace kapacity shromažďování údajů o demografickém vývoji na různých úrovních NUTS;

Místní a regionální rozměr

Vysílající regiony

9. bere na vědomí, že venkovské, postindustriální oblasti a města, která jsou ve srovnání s hlavními metropolitními oblastmi nedostatečně rozvinutá, jakož i vzdálená území, včetně ostrovů a většiny nejvzdálenějších regionů, se obecně potýkají s řadou specifických situací: dochází v nich k výraznému poklesu počtu obyvatel, mimo jiné i kvůli porodnosti, jejich výše příjmů se nachází pod státním nebo unijním průměrem a jen obtížně dokáží zajišťovat regionální integraci s ostatními regiony, takže jim více hrozí riziko vylidňování; zdůrazňuje, že tato situace rovněž ztěžuje přístup k veřejným službám, např. k bydlení, vzdělávání a zdravotní péči včetně základních léků; poukazuje na to, že ve venkovských regionech dnes žije kolem 28 % evropské populace, avšak toto číslo má podle prognóz výrazně klesat; zdůrazňuje, že iniciativy EU

zaměřené na venkovské oblasti, např. politika soudržnosti a zemědělská politika, by měly být dále posíleny lepší koordinací politických iniciativ, které podporují zaměstnanost mladých lidí, podnikání, digitalizaci a mladé a začínající zemědělce; vítá v tomto ohledu záměr Komise urychlit zavádění vysokokapacitní širokopásmové infrastruktury v řídce obydlených a venkovských oblastech a považuje ji za příležitost ke zlepšení kvality života a k podpoře možností vzdělávání, tvorby pracovních míst, inovací a lepší dostupnosti zdravotních služeb a dalších veřejných služeb, přizpůsobení se technologickým změnám a kulturních akcí a volnočasových aktivit; zdůrazňuje, že ženy mají zásadní význam pro rozvoj venkovských komunit a že větší uznání práce a práv žen na tamním trhu práce by výrazně snížilo riziko vylidňování; vybízí Komisi a členské státy, aby vytvořily zvláštní strategie na podporu posílení postavení žen ve venkovských oblastech; vybízí ke shromažďování údajů rozčleněných podle pohlaví s cílem identifikovat a řešit veškeré stávající genderové nerovnosti;

10. poukazuje na některé z faktorů demografické změny, které způsobují, že lidé z uvedených oblastí odcházejí a jiní nemají motivaci se do nich stěhovat: těmi jsou špatná infrastruktura, mj. nedostupnost širokopásmového připojení k internetu a nedostatečné dopravní sítě, vysoká míra nezaměstnanosti mladých lidí, menší počet pracovních příležitostí, zejména na pozicích vyžadujících vysokoškolské vzdělání, a také obecně pro ženy, nedostupnost veřejných a soukromých služeb, obtížný přístup k zdravotní péči, menší nabídka vzdělávání a veřejných a sociálních služeb, kvůli níž je obtížnější se adaptovat na technologickou změnu, a nedostatek kulturních center a možností volnočasových aktivit; dále připomíná dopad změny klimatu a s ní souvisejících přírodních rizik na vylidňování, jako jsou intenzivní vlny veder, které vedou k dezertifikaci některých jižních oblastí;

11. zdůrazňuje, že tato nedostatečná diverzifikace regionální hospodářské struktury některých regionů může vytvořit negativní „značku“, a to i mezi jejich obyvateli, kteří mohou projevovat nespokojenost s kvalitou života a se zařízeními a službami, které mají k dispozici; vyjadřuje v této souvislosti znepokojení nad „geografií nespokojenosti“, kdy obyvatelé mnoha regionů EU se cítí opomíjeni, přičemž tento fenomén je úzce spjat s demografickými změnami; zdůrazňuje v této souvislosti dopad odlivu mozků, který vede k migraci vysoce vyškolených a kvalifikovaných osob z určitého regionu nebo země; poukazuje zejména na to, že exodus zdravotnického personálu (lékařů a zdravotních sester) a pedagogů, který zhoršily výrazné škrty ve veřejném financování zdravotní a sociální péče v minulých letech, způsobuje pokles kvality zdravotní péče a vzdělávání a vede k tomu, že je obtížně získat přístup ke kvalitní péči a kvalitnímu vzdělání, což platí zejména pro odlehlé, venkovské oblasti a nejvzdálenější regiony;

12. zastává názor, že vylidňování hrozí také městským oblastem, neboť k úbytku obyvatel došlo od roku 1990 v jedné pětině evropských měst; konstatuje nicméně, že snižování počtu obyvatel měst není vždy soustavným lineárním procesem a může mít v závislosti na územním kontextu epizodický nebo dočasný charakter;

13. poukazuje na trend „vnitřní periferializace“, který označuje situaci, kdy středoevropské, východoevropské a jihoevropské regiony vykazují vysokou míru čisté negativní migrace obyvatelstva, zatímco severoevropské a západoevropské regiony vykazují výrazně pozitivní míru, protože do nich směřuje velký počet ekonomických migrantů; domnívá se, že tyto rozdíly se prohlubují i ve venkovských oblastech, kde se prostředky politiky soudržnosti a SZP musí rozhodněji zaměřit na inovace s cílem povzbudit mladé lidi, aby zahájili zemědělskou činnost, jakož i na digitalizaci, venkovskou mobilitu a rozvoj inteligentních měst a na pomoc rodinným zemědělským podnikům, aby mohly těžit z inovací a nových technologií;

Přijímající regiony

14. bere na vědomí, že metropolitní oblasti kolem velkých měst vykazují pozitivní míru migrace s charakteristickými pohyby obyvatelstva z venkova do měst, přičemž důvodem je to, že růst zaměstnanosti se stále více soustředí do městských oblastí;

15. konstatuje také, že proces vylidňování méně postihuje regiony, v nichž žije vysoký podíl osob s vyšším vzděláním a které těmto osobám nabízejí více pracovních příležitostí;

16. poukazuje na to, že k regionálnímu rozvoji přispívají také odvětví náležející ke znalostní ekonomice, která nabízejí vysokou úroveň sociálního kapitálu, sítí a technologií; uznává, že inovativní hospodářské činnosti se obvykle nacházejí v technologicky vyspělejších regionech, které poskytují lepší přístup k dostatečnému počtu aglomerací tzv. inteligentních podniků;

17. na druhou stranu zdůrazňuje, že nadměrná koncentrace obyvatelstva v některých městských oblastech již vyvolává negativní vedlejší účinky, jako jsou dopravní zácpy, rostoucí náklady na bydlení a dopravu, znečištění životního prostředí, nedostatečné dodávky vody, problémy s čištěním odpadních vod, vysoká spotřeba energie, zhoršování kvality života a prostorové rozpínání měst, jakož i značné riziko chudoby, sociálního vyloučení a nejistoty pro některé skupiny obyvatelstva; zdůrazňuje, že tyto negativní dopady tudíž vedly k tomu, že místní orgány nejsou schopny poskytovat služby všem obyvatelům městských oblastí; varuje před některými negativními dopady vysoké koncentrace obyvatelstva v městských oblastech na veřejné zdraví, na což jasně poukázala pandemie COVID-19;

18. upozorňuje na to, že migrace má přímý dopad na inkluzivitu měst a vyžaduje, aby byly přijaty cílené politiky a podpůrná opatření pro různé místní podmínky; připomíná v této souvislosti, že ekonomičtí migranti přispívají na daních a sociálních příspěvcích více, než dostávají formou individuálních dávek; zdůrazňuje, že je třeba posílit politiky začleňování a podporovat v tomto ohledu místní a regionální orgány;

Opatření odpovídající místním podmínkám: hledání řešení problému demografického poklesu

19. zdůrazňuje význam stávajících iniciativ, jako je evropské inovační partnerství v oblasti aktivního a zdravého stárnutí, asistované žití v přirozeném prostředí a znalostní a inovační společenství EIT Digital a EIT Health; vyzývá Komisi, aby řešení, která vzešla z těchto iniciativ pro přizpůsobení se demografickému posunu, zohlednila při řešení demografických výzev, před nimiž stojí evropské regiony; zdůrazňuje význam evropského rámce kvalifikací pro celoživotní učení jakožto jednoho ze způsobů podpory vzdělávání a odborné přípravy v oblastech ohrožených úbytkem obyvatelstva;

20. zdůrazňuje, že místní, regionální a celostátní orgány, profesní sdružení a nevládní organizace mají zásadní význam pro zjišťování a posuzování konkrétních investičních potřeb ve venkovských a městských oblastech, pokud jde o mobilitu, územní dostupnost a základní služby, a tudíž pro využití potenciálu dotčených oblastí, včetně hospodářských, sociálních a demografických trendů; domnívá se proto, že by měly hrát rozhodující úlohu coby aktivní účastníci při vytváření územních strategií vycházejících z místních komunit; zdůrazňuje, že pokud je to možné, je důležité začleňovat do všech příslušných programů EU konkrétní rozpočtovou reakci usilující o zvrácení demografických trendů a provádět posouzení dopadu veřejných politik z hlediska demografie; poukazuje na to, že územní přístup k nástrojům EU, jako je např. udržitelný rozvoj měst, místní rozvojové strategie vznikající za účasti místních aktérů nebo integrované územní investice, by mohl být užitečným nástrojem, který může být využit k zachování a vytváření pracovních příležitostí a zvyšování atraktivity regionů a přístupnosti služeb na místní úrovni; uznává velký potenciál oběhového hospodářství a biohospodářství pro oživení těchto oblastí a žádá, aby byla místním a regionálním orgánům poskytnuta individuální technická pomoc s vytvářením a prováděním těchto strategií, mimo jiné i použitím participačních metod zapojujících místní zúčastněné strany, sociální partnery a občanskou společnost;

21. upozorňuje, že je třeba vypracovat evropskou agendu pro venkov, jejímž cílem bude zlepšení dostupnosti, přitažlivosti a udržitelného rozvoje venkovských a odlehlých oblastí za účelem pozitivních dopadů na bezproblémové fungování dodavatelského řetězce a na vnitřní trh; konstatuje, že je možné zvýšit dostupnost a přitažlivost těchto oblastí, pokud budou mít podnikatelé a malé a střední podniky přístup ke kapitálu, dojde k investicím do inovačních ekosystémů za účelem podpory vytváření znalostí a šíření technologií a současně budou poskytovány vysoce kvalitní veřejné a základní služby, digitalizace, a to i pro malé podniky, digitální inovace a digitální konektivita a vysoce kvalitní dopravní služby; domnívá se, že by místní a regionální orgány měly identifikovat co nejefektivnější odpovídající poskytování služeb a že by konkrétní potřeby venkovských a odlehlých oblastí měly být řešeny s využitím konceptu „ověřování dopadu politik na venkovské oblasti“, přičemž je nutné zaměřit se na provádění politik a realizaci vhodných řešení;

22. opakuje, že dopravní sítě mohou hrát rozhodující úlohu při řešení demografické změny a zastavení vylidňování, a to posílením propojení venkova a měst, mimo jiné prostřednictvím investic do veřejné dopravy a dalších služeb v oblasti mobility ve venkovských oblastech; v tomto ohledu zdůrazňuje význam zlepšování dopravní infrastruktury, mimo jiné prostřednictvím údržby a revitalizace existujících dopravních spojení a zajišťování spojení v rámci sítě TEN-T, jež jsou obzvláště významná ve venkovských, okrajových, ostrovních a nejvzdálenějších regionech, a to na základě podpory přechodu na udržitelné a inteligentní dopravní sítě a posílení interoperability dopravních systémů v rámci strategie pro udržitelnou a inteligentní mobilitu;

Čtvrtek 20. května 2021

23. domnívá se, že udržitelný cestovní ruch na venkově by mohl hrát velmi důležitou úlohu při řešení vylidňování a posilování tvorby pracovních míst a hospodářské a demografické diverzifikace venkovských oblastí;

24. konstatuje, že při přechodu ke klimatické neutralitě a udržitelné a inteligentní mobilitě v souladu s cíli Zelené dohody musí být zohledňovány potřeby a výzvy venkovských regionů, včetně těch, jež souvisejí se změnou klimatu; dále je přesvědčen o tom, že tyto investice umožní spravedlivý a rovný přechod k digitální ekonomice a k digitálnímu vzdělávacímu systému on-line, který bude přístupný všem občanům, včetně těch nejzranitelnějších; v tomto ohledu je toho názoru, že politika soudržnosti hraje zásadní úlohu prostřednictvím investic do vysoce kvalitních veřejných a základních služeb;

25. domnívá se, že městská agenda EU, která stanoví nejdůležitější priority a činnosti v oblasti zlepšování kvality života ve městech, by mohla přispět k vytváření vhodných nástrojů na podporu růstu, integrace, spolupráce a inovací a k řešení sociálních výzev; trvá rovněž na tom, že je nutné, aby byly vyvíjeny strategie zaměřené na rozšiřování znalostní ekonomiky a inteligentní specializace v evropských regionech, mimo jiné prostřednictvím rozvoje znalostních sítí a poskytování podpory pro investice do lidského kapitálu; zdůrazňuje úlohu měst a regionů jak ve vylidněných, tak v přelidněných oblastech; opakuje, že je nutné přímo poskytnout městům a regionům další příležitosti k financování, aby mohly provádět programy na místní úrovni, a vyzývá k co největšímu využívání Evropské městské iniciativy;

26. zdůrazňuje, že politika soudržnosti by měla přispívat k lepšímu zapojování žen do plánování politik regionálního a městského rozvoje s cílem vytvořit genderově inkluzivní města a komunity fungující pro všechny obyvatele; domnívá se navíc, že by investice v rámci fondu ESF+ měly prosazovat zaměstnatelnost žen a rodičů samoživitelů, kteří mají problémy nalézt zaměstnání, zajišťovat finanční prostředky pro cenově dostupná zařízení péče o děti a podporovat mladé rodiny; připomíná, že je třeba řešit také potřeby dětí, které jsou v péči rodinného příslušníka nebo žijí samy, zatímco jejich rodiče pracují v zahraničí, a to prostřednictvím poradenských služeb a přístupu k bydlení, zdravotní péči a vzdělávání; upozorňuje rovněž na význam právních předpisů vstřícných k rodinám, které usnadňují uspokojivou rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem;

27. zdůrazňuje, že by se investice měly rovněž zaměřovat na podporu mladých lidí, starších osob, osob se zdravotním postižením a dalších zranitelných skupin, které vstupují na trh práce nebo na něm setrvávají, a pomáhat jim nalézt kvalitní pracovní místa a že je třeba věnovat zvláštní pozornost nejvíce vylidněným venkovským a odlehlým oblastem; je přesvědčen o tom, že je třeba rovněž zabývat se myšlenkou individuálně uzpůsobené odborné přípravy za účelem prosazování koncepce „ekonomiky blahobytu“, jakož i přístupů zdravého a aktivního stárnutí;

28. připomíná, že v rámci řešení demografických problémů je rovněž nutné zabývat se potřebami etnických menšin;

29. připomíná, že jsou nutné strategie ke zvrácení trendů migrace pracovních sil na unijní, vnitrostátní i regionální úrovni; vyzývá místní, regionální, vnitrostátní a unijní orgány, aby vypracovaly politiky, které zvýší přitažlivost jejich regionů, pokud jde o pracovní příležitosti, a aby řešily problém odlivu mozků ve „vysílajících“ regionech prostřednictvím prevence, zmírňování a vhodných reakcí, k čemuž využijí i prostředky poskytované politikou soudržnosti; v této souvislosti klade důraz na to, že již nyní existuje v různých členských státech několik iniciativ, jako jsou například pobídky pro pracovníky s velmi specializovanými dovednostmi, jejichž cílem je dosáhnout toho, aby se v daných regionech „odliv mozků“ změnil na „příliv mozků“;

30. zdůrazňuje, že zdravotní krize spojená s onemocněním COVID-19 postihuje všechny členské státy a regiony v odlišné míře a pravděpodobně vyvolá nové trendy v demografických tocích; v této souvislosti připomíná, že dodatečné zdroje pro fondy EFRR a ESF, které byly poskytnuty prostřednictvím REACT-EU (ačkoli se jedná pouze o dočasný nástroj) ve snaze o zajištění výrazného a trvalého oživení ekonomiky EU po skončení krize, by mohly výrazně pomoci lidem udržet si zaměstnání a vytvářet nová pracovní místa v oblastech ohrožených vylidňováním, mimo jiné prostřednictvím poskytování podpory malým a středním podnikům a osobám samostatně výdělečně činným; vítá zavádění pružného uspořádání práce, včetně práce na dálku nebo krátkodobé práce, a zdůrazňuje, že tato podpora musí být poskytována na nediskriminačním základě;

31. v této souvislosti připomíná, že pandemie zdůraznila význam digitalizace v rámci celého hospodářství, a to jak pokud jde o zmírňování dopadů omezení fyzického kontaktu a svobody pohybu, tak o usnadnění sledování zdravotního stavu či telekonzultací a poskytování zdravotnických služeb v řídce osídlených oblastech či v oblastech, které jsou znevýhodněny přírodními nebo demografickými podmínkami; je přesvědčen o tom, že je třeba tyto příležitosti využít k tvorbě nových pracovních míst v oblastech se stárnoucí populací;

32. poukazuje na větší rozšíření práce na dálku během krize COVID-19 a domnívá se, že se tento faktor může stát užitečným nástrojem pro zvrácení trendů vylidňování venkova a umožnit mladým vzdělaným lidem, aby zůstali v oblastech, které by jinak opustili; vyzývá Komisi a členské státy, aby uvažovaly o tom, jak by práce na dálku mohla ovlivnit budoucí mobilitu uvnitř EU a vnímanou přitažlivost jednotlivých regionů;

Doporučení v oblasti politik

33. vyzývá Komisi, aby navrhla strategii pro demografickou změnu, která bude vybudována na těchto hlavních aspektech: podmínkách důstojného zaměstnání, rovnováze mezi pracovním a soukromým životem, územních aspektech politik podporujících hospodářskou činnost a zaměstnanost, adekvátním poskytování sociálních služeb obecného zájmu na všech územích, efektivní místní veřejné dopravě a náležité péči o závislé osoby a dlouhodobé péči, přičemž je třeba věnovat zvláštní pozornost novým formám práce a jejich sociálnímu dopadu;

34. naléhavě vyzývá členské státy a regionální orgány, aby prostřednictvím nástrojů politiky soudržnosti uplatňovaly integrovaný přístup k řešení demografických výzev, a vyzývá k podpoře inteligentních vesnic a dalších pobídkových programů s cílem udržet ve venkovských a příměstských oblastech obyvatelstvo a přilákat do nich mladé lidi;

35. připomíná, že Nástroj pro oživení a odolnost bude poskytovat rozsáhlou finanční podporu, která má zvýšit odolnost ekonomik členských států a pomoci jim lépe se připravit na budoucnost, a trvá na tom, že by členské státy měly ve svých národních plánech pro oživení a odolnost navrhnout s ohledem na své konkrétní okolnosti opatření k řešení demografické změny, zejména v nejzranitelnějších oblastech; domnívá se, že do přípravy těchto plánů musí být aktivně zapojeny místní a regionální subjekty, neboť to je velmi důležité pro jejich hodnocení, a že by členské státy měly tyto subjekty posléze zapojit i do řízení těchto plánů; domnívá se, že mezi politikou soudržnosti a programy Next Generation EU by měly být vytvořeny synergie s cílem zajistit komplexnější přístup k demografickým výzvám;

36. zdůrazňuje význam Fondu pro spravedlivou transformaci (FST) a jeho prováděcího mechanismu, jejichž cílem je podporovat komunity postižené energetickou transformací a přispívat k tvorbě nových příležitostí ve venkovských a postindustriálních oblastech, jakož i ke snižování rizika vylidnění; domnívá se, že v tomto ohledu je třeba podporovat místní a regionální iniciativy spolupráce;

37. opakuje, že demografická změna je pro EU zásadní výzvou a že řešení této výzvy by mělo být upřednostňováno při tvorbě a provádění programů; v této souvislosti připomíná, že jedním z hlavních cílů pro příští víceletý finanční rámec (2021–2027) uvedených v nařízení o EFRR a o Fondu soudržnosti je podporovat městské a venkovské oblasti znevýhodněné zeměpisnými nebo demografickými podmínkami a že členské státy musí vyčleňovat finanční podporu EU na projekty, které v dotčených regionech prosazují environmentálně udržitelný a sociálně inkluzivní ekonomický rozvoj; v tomto ohledu připomíná, že je třeba poskytovat zvláštní podporu oblastem úrovně NUTS 3 nebo systémům místních správních jednotek s hustotou obyvatel nižší než 12,5 osob na kilometr čtvereční nebo s průměrným poklesem počtu obyvatel o více než 1 % od roku 2007 do roku 2017, na něž by se měly vztahovat specifické regionální a vnitrostátní politiky, které zajistí lepší fyzické propojení a konektivitu IKT, zlepší přístup k sociálním službám a jejich kvalitu a podpoří podnikavost a tvorbu vysoce kvalitních pracovních příležitostí prostřednictvím nástrojů soudržnosti; vítá nový článek nařízení o EFRR a o Fondu soudržnosti, který vyzývá k přípravě vnitrostátních plánů na podporu regionálních a místních oblastí, které čelí dlouhodobému demografickému poklesu;

38. vyzývá členské státy, aby více využívaly zdroje z ESF a z FST a kombinovaly je s vnitrostátními a místními investicemi s cílem potírat sociální vyloučení, energetickou chudobu a materiální deprivaci, aby účinně bojovaly proti digitální propasti a digitálnímu vyloučení, a to zejména ve venkovských oblastech a mezi mladými lidmi, staršími lidmi a osobami se zdravotním postižením, a aby zajišťovaly přístup k digitálním nástrojům a programům a k cenově dostupné komunikační infrastruktuře; vyzývá proto k vytvoření přístupných a cenově dostupných příležitostí k získávání digitálních dovedností způsobem, který je přizpůsoben potřebám starších osob; poukazuje na to, že tyto iniciativy mají větší šanci na úspěch, pokud budou spojeny s příležitostmi k mezigenerační výměně; v této souvislosti se domnívá, že je možné více využívat a podporovat potenciál v oblasti digitalizace, robotizace a umělé inteligence při současném zabezpečení přísných etických norem a zajištění inkluze s cílem zlepšit autonomii, životní podmínky a zdravotní stav starších osob;

39. znovu poukazuje na to, že jsou zapotřebí další místní a integrované přístupy k politice soudržnosti, národním strategickým plánům společné zemědělské politiky a k národním strategickým plánům na podporu oživení, aby bylo možné řídit finanční zdroje jednodušeji a přitom řádně a maximálně využívat součinnosti s různými fondy EU a integrovanými nástroji; zdůrazňuje, že je třeba posílit administrativní kapacitu s cílem omezit byrokracii a zajistit soudržné právní předpisy po celou dobu provádění projektu a cílenou technickou podporu ve všech jeho fázích;

40. vyzývá členské státy, aby při vytváření programů politiky soudržnosti na období 2021–2027 a při jejím provádění plně respektovaly zásadu partnerství a aby ve svých dohodách o partnerství zohledňovaly zvláštní potřeby regionů s demografickými omezeními; zdůrazňuje, že je důležité upřednostňovat regionální a subregionální potřeby, včetně demografických a migračních aspektů a územních výzev (městských a venkovských); je toho názoru, že by tyto strategie měla doprovázet posouzení územních a demografických dopadů prováděná souběžně s hospodářskými, environmentálními a sociálními posouzeními; vyzývá Komisi, aby monitorovala a případně zajistila plné provádění kodexu chování pro partnerskou spolupráci, jež může přispět k vyšší míře čerpání v rámci politiky soudržnosti a současně k vyšší kvalitě projektů;

41. vyzývá členské státy, aby při tvorbě svých národních plánů pro oživení a odolnost, vnitrostátních rozvojových politik, dlouhodobých strategií pro udržitelný rozvoj a uzpůsobených programů politiky soudržnosti, jež budou v souladu s cíli evropského semestru, přihlížely k odlišným demografickým výzvám s cílem zajistit řádné financování, které bude využito k boji proti vylidňování, zvrácení negativních trendů a ke zvýšení přitažlivosti určitého území;

42. vyzývá místní, regionální a vnitrostátní orgány v regionech, kterým hrozí vylidnění, aby soustředily investiční úsilí do podpory mladých rodin, aby se v těchto regionech usazovaly, jakož i do všeobecné dostupnosti kvalitních služeb a infrastruktury, a to za účasti malých a středních podniků a podniků pro řízení služeb, a aby se zaměřily na tvorbu pracovních míst, zejména pro mladé lidi, na rekvalifikaci pracovníků, vytvoření podmínek pro podnikání a na podporu malých a středních podniků; vyzývá členské státy, aby posílily svou podporu výše uvedených aspektů; považuje za prioritu investice do všech úrovní vzdělávání, včetně předškolního vzdělávání, do cenově dostupných, přístupných a spravedlivých služeb v oblasti mobility, do zařízení péče o děti za účelem podpory účasti žen na trhu práce a do celoživotního učení, zejména ve venkovských oblastech a v nejvzdálenějších regionech; domnívá se, že je obzvláště důležité vytvořit správné podmínky pro mladé lidi, aby v těchto regionech zůstávali, řešit předčasný odchod ze vzdělávání a nabídnout jim přitažlivé vzdělávání, odbornou přípravu, zvyšování kvalifikace i rekvalifikaci na místní a regionální úrovni, včetně digitálních dovedností, a to v prezenční i distanční formě, s cílem podpořit je, aby v těchto regionech studovali; je si vědom toho, že dotčené regiony budou při tomto úsilí potřebovat intenzivní podporu Unie a členských států;

43. vyzývá k vyvinutí většího úsilí na podporu regionů, které čelí významnému nárůstu počtu obyvatel, jako je Mayotte a Francouzská Guyana, prostřednictvím přidělení příslušných finančních prostředků na zajištění nepřetržitého poskytování základních služeb, a to v dostatečné míře i kvalitě, zejména v odvětvích vzdělávání, zdravotnictví a dopravy;

44. považuje za vhodné, aby byly do dlouhodobých iniciativ spolupráce v oblasti řízení a plánování na různých úrovních zapojeny regionální a místní orgány; žádá Komisi a členské státy, aby v zájmu podpory polycentrického rozvoje šířily osvědčené postupy v oblasti využívání a výhod tohoto typu nástrojů pro řízení a plánování a aby při dalším utváření unijních a vnitrostátních politik, které ovlivňují demografickou změnu, využily posuzování územního dopadu; v této souvislosti opakuje, že v zájmu posílení efektivity Nástroje pro oživení a odolnost je velmi důležité, aby byly do jeho plánování a řízení aktivně a skutečně zapojeny regiony;

45. je toho názoru, že inovace a výzkum mohou mít příznivé vedlejší účinky na regionální úrovni; vybízí tvůrce politik na regionální a vnitrostátní úrovni, aby využili nového Nástroje pro oživení a odolnost a EFRR k investicím do rozšíření širokopásmového připojení s cílem podpořit digitální a znalostní ekonomiku, jakož i do poskytování zdrojů, vysoce kvalitních veřejných služeb a pobídek v zájmu udržení vysoce kvalifikovaných pracovníků, aby bylo možné v jednotlivých regionech rozvíjet výzkumná střediska, a tak zvýšit přitažlivost vylidněných oblastí, zejména pro mladé talenty a podnikatele; vyzývá k dalšímu rozvíjení synergií mezi evropskými strukturálními a investičními fondy a programem Horizont Evropa, jakož i mezi dalšími iniciativami, např. těmi, které podporuje Evropský inovační a technologický institut;

domnívá se navíc, že přitažlivé fiskální politiky pro investice podniků v podobě snížených daňových sazeb pro rodiny a fiskálních pobídek pro zaměstnavatele a osoby samostatně výdělečně činné by usnadnily vytváření pracovních míst a vznik investičních příležitostí; dále je toho názoru, že v zájmu překonání problémů s vylidňováním by mohla být zvážena opatření povzbuzující mladé rodiny ke koupi prvního vlastního bydlení, jakož i větší míra flexibility státních pravidel;

46. vybízí regiony, aby využily svých konkurenčních výhod stanovených ve strategiích pro inteligentní specializaci; doporučuje vypracování tzv. oázových strategií, které se zaměřují na nejúspěšnější odvětví s nejvyšší dynamikou a růstem, přičemž využívají místní potenciál rozvoje konkrétního regionu; vyzývá místní a regionální orgány, aby investovaly do Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí a zaměřily se na přilákání mladých a kvalifikovaných pracovníků a na udržení těch, kteří jsou v současné době zaměstnáni, na podporu podnikání a na pobídky na místní, vnitrostátní a unijní úrovni; dále zdůrazňuje význam prosazování opatření podporujících solidaritu mezi generacemi, aktivní stárnutí a příležitosti nabízené takzvanou „stříbrnou ekonomikou“, jež znamenají zásadní politický posun pro venkovské oblasti, kdy se problém stárnutí populace mění v příležitost k rozvoji těchto oblastí;

47. zdůrazňuje, že je zapotřebí širší územní perspektiva v souladu s „Novou lipskou chartou: Využití transformativní schopnosti měst pro obecné blaho“ a „Územní agendou 2030“ v zájmu posilování městských sítí sekundárních a menších měst, aby bylo možné využít jejich významného potenciálu v oblasti územní, hospodářské a sociální soudržnosti nad rámec jejich bezprostředních hranic prostřednictvím silnějších vazeb mezi městskými a venkovskými oblastmi, funkčních oblastí a regionální spolupráce;

48. vyzývá Komisi, aby se zaměřila na koordinaci politik na úrovni EU, pokud jde o záležitosti týkající se oblastí funkční spolupráce na různých úrovních, jako je přeshraniční a makroregionální spolupráce či spolupráce mezi venkovskými a městskými oblastmi, s cílem řešit demografické výzvy;

49. trvá na tom, že investice by se měly zaměřit na informační a komunikační technologie a lidský kapitál, protože tyto oblasti mají potenciál zmenšovat vzdálenosti mezi uživateli a přilákat vysoce kvalifikované pracovníky, aby se zabránilo vytvoření digitální propasti a zajistila se digitální soudržnost; zdůrazňuje, že je důležité financovat infrastruktury IKT a vývoj a zavádění těchto technologií v malých a středních podnicích a ve školách ve venkovských, ostrovních, hornatých a izolovaných regionech a v regionech, které procházejí průmyslovou transformací, a to i s využitím finančních prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost a v obecnější rovině z fondů politiky soudržnosti; zdůrazňuje, že je důležité usilovat o rovnoměrné a souběžné zavádění těchto technologií v regionech a členských státech s cílem zmírnit rozdíly v přitažlivosti a digitální propast;

50. uznává, že „města-magnety“ primárně přispívají k budování regionálních „pólů růstu“; zdůrazňuje však, že v regionálním rozvoji hrají ústřední úlohu sekundární města, a v této souvislosti vyzývá Komisi a členské státy, aby realizovaly strategie jejich harmonizovaného rozvoje;

51. soudí, že obce by měly podporovat iniciativy „otevřených inovací“ a využívat znalosti k urychlení inovačního procesu a k rozvoji přístupu spolupráce s relevantními partnery a zúčastněnými stranami za účelem vytváření regionálních inovačních ekosystémů;

52. zdůrazňuje potenciál modré ekonomiky, která může zvrátit nepříznivý demografický trend na malých ostrovech a v okrajových přímořských regionech v EU; zdůrazňuje, že řádné provádění činností modré ekonomiky, je-li důkladně sledováno za účelem zmírnění veškerých negativních environmentálních externalit a zvýšení socioekonomických přínosů pro celý hodnotový řetězec, včetně malých podniků, vnitrozemských oblastí a místních občanů, by mohlo pomoci bojovat proti vylidňování v jižní Evropě a přispět ke zvyšování příjmů nejen pobřežních měst, ale také venkovských obcí s cílem posílit sociální začlenění a dosáhnout cílů zakotvených v Zelené dohodě pro Evropu;

53. doporučuje, aby byly ve vhodných případech přehodnoceny systémy vzdělávání a odborné přípravy v členských státech, mimo jiné prostřednictvím rozvoje vzdělávání připravujícího na povolání, která je možné vykonávat na dálku, v kombinaci s politikami zamezujícími trvalému odlivu mozků z „vysílajících“ regionů; požaduje, aby byla využívána pozitiva daných míst a regionů a rozvíjena místní hospodářská a sociální zařízení a individuálně uzpůsobená řešení, přičemž je třeba nejen zabránit odlivu mozků, ale také tento fenomén zvrátit; domnívá se, že odborné vzdělávání a příprava, včetně pracovní mobility, mohou být účinným způsobem, jak sdílet dovednosti a odbornou praxi, posílit soubor dovedností pracovníků a zvýšit jejich odolnost proti rychlé dynamice trhu práce, čímž mohou přispět k prevenci odlivu mozků; vybízí regionální a místní orgány, aby usnadnily přístup k duálnímu vzdělávání s cílem ulehčit přechod ze

Čtvrtek 20. května 2021

vzdělávání do zaměstnání; uvažuje navíc o podpoře panevropských „strategií pro diaspory“ usilujících o podporu návratu osob, které odešly do atraktivnějšího regionu, se zaměřením na vysokoškolské studenty v oblasti zemědělství a venkovského hospodářství, kterým by měly být poskytovány pobídky, aby se po ukončení studia vrátili do svého „vysílajícího“ regionu s cílem přispět k jeho hospodářské životaschopnosti;

54. vyzývá Komisi, aby zajistila, že iniciativa dlouhodobé vize pro venkovské oblasti bude zahrnovat praktická řešení a prostředky na podporu řešení situace v okrajových oblastech a demografických změn; domnívá se, že by se z této dlouhodobé vize pro venkovské oblasti měl stát skutečný evropský program pro venkov s hmatatelnými a konkrétními cíli a že by do jeho tvorby i provádění měly být zapojeny všechny příslušné regionální a místní subjekty; je navíc přesvědčen, že by jeho součástí měla být strategie pro začleňování hlediska rovnosti žen a mužů, jež bude doplněna o nástroje pro posuzování dopadů; vybízí Komisi, aby po dohodě s členskými státy a místními a regionálními orgány předložila návrh nové dohody o demografii v EU, která by byla základem pro víceúrovňový politický přístup vedoucí k evropské strategii zaměřené na demografické trendy; je přesvědčen, že by demografické otázky, včetně vylidňování a stárnutí, měly patřit k tématům, jimiž se bude zabývat konference o budoucnosti Evropy;

o

o o

55. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a vnitrostátním a regionálním parlamentům členských států.